

ACADEMIA ROMÂNĂ
SECȚIA DE ȘTIINȚE ISTORICE ȘI ARHEOLOGIE

ISTORIA ROMÂNILOR

VOL. X

ROMÂNIA ÎN ANII 1948-1989

DINU C. GIURESCU, membru titular al Academiei Române, coordonator

EDITURA ENCICLOPEDICĂ
București — 2013

SUMAR

Introducere (Dinu C. Giurescu)	13
Lista abrevierilor	19
Abdicarea forțată a Regelui Mihai I. Proclamarea Republicii Populare Române (Dinu C. Giurescu)	21
Ce este Republica Populară? (Dinu C. Giurescu)	33

Partea I

EPOCA GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

(Dinu C. Giurescu)

1948	39
Ce cuprinde anul 1948	39
O furibundă campanie antimonarhică	40
Recensământul populației și cel agricol	41
Poezia românească sub atac: Tudor Arghezi	41
Tratatul de prietenie cu U.R.S.S.	43
Congresul I PMR	46
„Alegerile“ din 28 martie 1948. Frontul Democrației Populare	48
Constituția din aprilie 1948	50
Șantierul național ale tineretului (1948)	53
De la Academia Română la Academia Republicii Populare Române (1948)	54
Naționalizările	56
Declarația Cominform-ului din iunie 1948	58
Regimul internațional al navigației pe Dunăre	61
Legea pentru reforma învățământului	61
Direcțiunea Generală a Securității Poporului (august 1948)	62
Desființarea Bisericii Unite	63
Rezoluțiile plenarei C.C. al P.M.R. din 22–24 decembrie 1948	65
Rezoluția ședinței plenare a C.C. al P.M.R. din 22–24 decembrie 1948 asupra activității partidului în rândurile tineretului	68
Stimularea activității științifice, literare și artistice (decembrie 1948)	70
1949	71
Transformarea socialistă a agriculturii. Plenara din 3–5 martie 1949	72
Canalul Dunăre-Marea Neagră	78

Casa Scânteii	80
Biroul Politic se ocupă de Cultura Fizică și de Sport	81
Compoziția Aparatului de Stat	82
Școala superioară de științe sociale „A.A. Jdanov“ (octombrie 1949)	86
Tovarășul Stalin împlinește 70 de ani	87
Secția centrală de propagandă și agitație a Comitetului Central al P.M.R.	89
Oficiile de închiriere	89
1950	91
Luptăm pentru pace (ianuarie 1950)	93
Biroul organizatoric al C.C.	95
Normarea și plata muncii (februarie 1950)	96
8 martie 1950 – Ziua internațională a femeii	98
Opt decenii de la nașterea lui Vladimir Ilici Lenin – aprilie 1950	100
Naționalizarea locuințelor urbane	101
Verificarea membrilor de partid (1948–1950)	103
Raionarea administrativ-economică din 1950	104
Planul de electrificare a R.P.R.	107
Starea de spirit a populației	108
Învățământul de partid (iulie 1950)	110
Muncile agricole și hotărârile Comitetului Central	112
„Alegeri“ – decembrie 1950	115
Cercetarea și rezolvarea abuzurilor săvârșite în campania de colectivizare	116
Situația numerică a nomenclaturii în anul 1950	117
Primul plan cincinal	118
De-ale mâncării	118
1951–1955	121
Procurorul general al R.P.R. recunoaște „intensitatea acțiunii represive în sectorul țărănesc“ în anii 1950–1953 inclusiv	123
Primele 1 029 gospodării agricole colective (martie 1951)	125
O prelucrare făcută de Ana Pauker	126
Primari în comune recrutați din muncitorii industriali	127
Luptători anticomuniști la începutul anului 1951	128
Agravarea represiunii generalizate	130
Deportările din Bărăgan	131
Dislocări	134
Reforma monetară din ianuarie 1952	135
Demascarea grupului fracționist	139
„Procesul“ de sabotaj de la Canal (august–septembrie 1952). O înscenare mizerabilă instrumentată de Securitate, la ordinele conducerii P.M.R.	140
Lupta de clasă continuă	142
Situația de la Sighet analizată de o Comisie M.A.I., cu o lună înainte de închiderea Penitenciarului! (iunie 1955)	142
Confruntarea acerbă la vârf pentru controlul partidului	147
Plenara din 26–27 mai 1952	150
Gheorghiu-Dej prim-ministru	153
Starea de spirit a populației (pe intervalul 11–20 iunie 1952)	153

Constituția din 1952	156
Conducerea P.M.R. la ora de dirigenție de la Moscova, iulie 1953	160
Plenara din 19–20 august 1953 cu ceva autocritică	164
Festivalul Mondial al Tineretului	165
Leonte Răutu dă noi directive	166
Fruntași PSDR eliberați	167
Reorganizări P.M.R.	169
Despre Sovrom-uri, credite, dislocații din Valea Jiului și altele (19 ianuarie 1954)	170
Gherilele din Grecia și refugiații greci din Republica Populară Română	172
Încetarea Sovrom-urilor	174
„Procesul“ lui Lucrețiu Pătrășcanu	174
Supravegherea continuă	176
Iarși despre „bande“ și „fugari izolați“	177
1956–1960	178
Transformarea socialistă a agriculturii	178
Plecarea trupelor sovietice	181
A doua fază a represiunii	185
Rugul aprins	185
„Procesul“ lui Aurel și Stela Covaci	187
„Procesul“ lotului Noica-Pillat	187
P.M.R. și Congresul al XX-lea al P.C.U.S.	192
P.M.R. și revoluția din Ungaria (octombrie–noiembrie 1956)	202
Declarația guvernului U.R.S.S. din 30 octombrie 1956	206
Spree dezvoltarea „masivă“ a agriculturii, a industriei ușoare și alimentare (decembrie 1956)	207
Învățământul	208
Gheorghiu-Dej la Adunarea Generală O.N.U.	209
1961–1965 (martie)	211
Consiliul de Stat	211
Faza finală a colectivizării agriculturii	212
Planurile C.A.E.R. de integrare economică a țărilor socialiste. Începerea lucrărilor la Combinatul siderurgic de la Galați	217
România între Moscova și Beijing	220
Evoluții ale diplomației românești: un capitol notabil în anii '50 și '60	224
Declarația din aprilie 1964	230
Învățământul liceal	234
Cultural-științifice. Recapitulare 1948–1965 (martie)	236
A. Noile instituții din aria culturii și artelor	236
B. Instituții din aria științelor	239
C. Reviste literare și științifice	241
Viața cotidiană 1948–1961	245
Străzile își schimbă numele (1948)	245
22 mai 1948	245
Reducerea obligațiilor față de U.R.S.S.	247
Informații sanitare privind Capitala în mai-iunie 1948	247
Salariați în București	248

Denunțarea Concordatului cu Vaticanul	249
Viața Capitalei	256
Moartea lui I.V. Stalin	260
Însămânțarea porumbului	262
24 ianuarie 1959	268
Troleibuze în București	270
1 mai 1960	270
Octombrie 1960	270
Decembrie 1960	271
Februarie 1961	271

Partea a II-a
EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU

(Dinu C. Giurescu)

1965–1969	275
Generalități	275
Evoluții interne. Cinstirea memoriei tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej	278
Cooperativele agricole de producție	280
45 de ani de la constituirea Partidului Comunist din România	281
Analiza activității Ministerului de Interne	281
Nicolae Ceaușescu, președinte al Consiliului de Stat	282
Organizarea teritorială a Republicii Socialiste România	282
Plenara din aprilie 1968	283
Illicitul	284
Comunitățile maghiară și germană din România	285
Frontul Unității Socialiste	286
Confiscări mascate	287
Noi legi, noi legi	287
Industrializarea	288
Planificarea	293
Relații externe. Diplomația românească. Cadrul general	295
Deschiderea diplomației românești: anii '60	298
Vizita oficială a președintelui S.U.A., Richard Nixon, în România	305
Conflictul arabo-israelian din iunie 1967 (Războiul de șase zile)	306
Vizita generalului Charles de Gaulle, președintele Franței, în România, 14-18 mai 1968	308
Cehoslovacia – august 1968	310
Evenimente cultural-științifice și sportive	315
Construcții noi	323
1970–1974	326
Politică internă	326
Industrializarea	340
Politică externă. Relații internaționale	346
Culturale	355
Sport	363

1975-1979	365
Politica internă	365
Industrializarea	386
Politica externă	388
Sport	396
Varia	398
Construcții	401
1980-1984	402
Evoluții interne	402
Proiecte de mari proporții (anii '80)	408
Industrializarea	417
Relații externe	437
Manifestări științifice și culturale	446
Sport	450
Varia	452
1985-1989	455
Preamărirea liderului	455
Evoluții interne	459
Industrializarea	465
Construcții în București între 1950 și 1990	469
Relații externe	471
Sport	477
Semne de opoziție față de regim	479
Alte manifestări	484
Sfârșitul regimului socialist din România (decembrie 1989)	489

Partea a III-a

(Dinu C. Giurescu)

Partidul Comunist Român	499
Denumirile	499
Congresele P.M.R.-P.C.R.	503
Portretul oficial al unui membru de partid	507
Activiștii (activul) de partid	512
Revoluționari de profesie	513
Verificarea membrilor de partid	514
Ideologia – Lupta de clasă	516
Organele centrale ale P.C.R.	520
Sistemul politic	522
Definirea regimului. Democratismul socialist	523
Democrația socialistă, democrația muncitorească, democrația muncitorească revoluționară	524
Alegerile pentru Marea Adunare Națională	526
Legislaturile Marii Adunări Naționale 1948-1989	527
Frontul Democrației Populare	527
Alte forme de organizare	529
Vizitele de lucru. Adunări populare	529

Alcătuirea societății	531
Membrii de partid și ceilalți	532
Drepturi, libertăți și îndatoriri cetățenești	533
Protecție și discriminări sociale	534
Industrializarea socialistă	536
Colectivizarea agriculturii	554
<i>Bibliografie suplimentară</i>	565
Agricultura socialistă	566
Cadrele de specialiști din agricultura socialistă, 1960-1989	570
Măsuri organizatorice	571
Structura suprafeței agricole în anii 1960, 1980 și 1989	573
Silvicultura	577
Legume și fructe	578
<i>Bibliografie</i>	581
Învățământul 1948-1989	582
O revenire spre tradiția învățământului românesc	586
1974. Noi principii	588
Populația școlară. Situația recapitulativă	590
Istoria nu mai este o disciplină formativă	592
Consiliul Europei și disciplina istorie	593
Documente anexe la capitolul Învățământul	593
Sistemul represiv	603
Represiune și „legalitate populară“ (socialistă)	603
Etapele cronologice ale sistemului represiv	605
Etapa 1948-1967	606
<i>Bibliografie suplimentară</i>	652
Aspecte din legislația penală (1948–1989) (Silvia Ioana Lobonțiu)	654
<i>Bibliografie</i>	665

Partea a IV-a

Politica Externă (Alexandru V. Ștefănescu)	669
Relațiile României cu U.R.S.S. și democrațiile populare în perioada 1946–1955	669
Crearea C.A.E.R.	675
Relațiile diplomatice ale României cu statele occidentale în perioada 1947-1955	677
Noul curs și Destalinizarea	679
Reorientarea politicii externe românești (1957–1964)	682
Declarația din aprilie 1964	689
Continuarea politicii de deschidere de către Nicolae Ceaușescu (1965-1971)	691
Relațiile româno-sovietice în perioada 1965-1985	693
Relațiile României cu țările socialiste din Europa de Est în perioada 1965-1989	704
Activitatea României în cadrul C.A.E.R. în perioada 1965-1989	707
Evoluția relațiilor României cu statele europene capitaliste în anii 1965-1984	709
Relațiile României cu S.U.A. în anii 1965-1984	711
Activitatea României în cadrul Organizației Națiunilor Unite (1955-1989)	714
Relațiile României cu țările din Asia, Africa și America Latină (1965-1989)	716
Criza economică și problema datoriei externe	723

Deteriorarea poziției internaționale a regimului Ceaușescu (1985-1989)	726
Anul 1989: Căderea regimurilor comuniste din Europa de Est	728
Armata (Alexandru V. Ștefănescu)	732
„Democratizarea“ armatei	732
Armata și Tratatul de pace	734
Tratatul de la Varșovia	737
Războiul Întregului Popor	739
Trupele Terestre	741
Infanteria	742
Blindatele	743
Artileria	744
Vânătorii de munte	746
Parașutiștii	747
Grănicerii	748
Artileria Antiaeriană (A.A.)	750
Aviația	751
Forțele navale	753
<i>Bibliografie selectivă</i>	757
Uniformele militare (Emil Boboescu)	758
Uniformele de tranziție. Modelul 1948	758
Sovietizarea uniformelor. Modelul 1950/1952	766
Uniforma Forțelor Aeriene	774
Uniforma Marinei Militare	776
Începerea revenirii la modelele de tradiție. Modelul 1958	777
Reînscriserea pe linia tradițiilor românești	780
Însemnele de grad pentru modelul de uniformă 1948-1950	784
Constituțiile din 1948, 1952 și 1965 (Cezar Rotaru)	791
Cadrul juridic general	791
Constituțiile 1948-1952-1965	796
<i>Bibliografie</i>	813
Condiția femeii în Republica Populară Română (Oana Nicoleta Trandafir)	814
Introducere	814
Statutul constituțional și legislativ al femeii	817
Rolul organizației de femei în documentele de partid	824
Ingerințele statului asupra vieții private	832
Rolul politic al femeii. Între discurs oficial și realitate	840
Promovarea femeii în muncă	847
Concluzii	852
Locuire și alimentație. Studiu de caz 1965-1977 (Marius Traian Cazan)	855
Locuire	856
Alimentație	877
Sistematizarea urbană. Studiu de caz: municipiul București (1965-1989) (Mihai Olteanu)	890
Introducere	890
Legislația și cadrul instituțional	892
Conservarea patrimoniului arhitectural	902

Dualitatea discursului politic	905
Proiectul centrului politico-administrativ	912
Recuperarea memoriei urbane	917
Evoluția centrului orașului	925
Mass-media (Ilarion Țiu)	942
Cadrul instituțional	943
Cenzura	945
Cadrul ideologic	949
Presa scrisă	970
Presa de agenție	985
Radioul	988
Televiziunea	993
Concluzii	1003
<i>Bibliografie</i>	1005
Minoritățile naționale din România în perioada 1948-1989	
(Constantin Moraru)	1007
Regimul democrat-popular s-a legitimat prin <i>alegerile</i> din 28 martie 1948	1008
Organizații ale minorităților naționale. 1948-1953	1012
1953 – Desființarea organizațiilor minorităților naționale	1019
1954-1965 – Modalități de exprimare într-un nou tip de societate – cel socialist	1020
1965-1989	1024
Cultura	1035
<i>Evoluția istoriografiei</i> (Stan Stoica)	1035
<i>Literatura (1948-1989)</i> (Ana Selejan)	1062
<i>Bibliografie critică</i>	1093
<i>Muzica românească în perioada comunistă</i> (Carmen Popa)	1093
<i>Bibliografie</i>	1103
<i>Teatrul românesc (1948-1989)</i> (Daniela Gheorghe, Ion Cazaban)	1103
<i>Bibliografie</i>	1112
<i>Cinematograful românesc între ideologie și metaforă</i> (Manuela Cernat)	1113
<i>Bibliografie</i>	1133
<i>Artele plastice (1948-1989)</i> (Ioana Vlasiu)	1133
<i>Bibliografie</i>	1140
<i>Arhitectura românească în perioada 1944-1989</i> (Ruxanda Beldiman)	1142
<i>Bibliografie</i>	1148
Fenomenul sportiv în perioada comunistă (Anita Diana Sterea)	1149
<i>Bibliografie</i>	1192
Încheiere (Dinu C. Giurescu)	1197
Indice (Dorina N. Rusu)	1213

ABDICAREA FORȚATĂ A REGELUI MIHAI I PROCLAMAREA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

Fig. 1 Majestatea Sa Regele Mihai I

La 21 decembrie 1947 Regele Mihai I și Regina Mamă Elena se întorceau – cu trenul – la București. Fuseseră invitați să participe la căsătoria principesei moștenitoare a Marii Britanii – Elisabeta – cu ducele Philip de Mountbatten.

Suveranul României încercase din nou să arate factorilor de răspundere și diplomaților din Vest situația critică a țării sale, supusă presiunii crescânde a Partidului Comunist. Fusese întâmpinat cu indiferență. Se întâlnise cu Ernest Bevin, ministrul de Externe laburist al Marii Britanii. Acesta îl ascultase fără a face vreun comentariu și îi pusese 1–2 întrebări. Diplomații britanici, americani și elvețieni cu care avusese convorbiri, aveau două preocupări principale: ca Regele Mihai să nu facă declarații politice cât timp se afla în țările respective; să-i sublinieze că hotărârea de întoarcere în România, îi aparține în exclusivitate, ei în cali-

tate de diplomați, nefiind în măsură să-i dea vreun sfat.

Odată mai mult, după august 1944, Suveranul constata că nu putea să obțină nici un sprijin de la aliații din Vest ai Uniunii Sovietice (din anii războiului, 1941–1945).

Regele României se afla singur.

La gara Mogoșoaia fusese salutat, strict protocolar, de membrii guvernului și de miniștrii plenipotențieri ai țărilor pe unde trecuse trenul regal: Franța, Elveția, Austria, Ungaria (și firește Marea Britanie). Primirea se deosebea cu mult de aceea rezervată mareșalului Iosip Broz Tito venit oficial în România (17–19 decembrie). La sosire și la plecare întreg corpul diplomatic fusese atunci invitat.

La 23 decembrie Regele și Regina Mamă au ajuns la Sinaia (Castelul Peleş) unde urmau să rămână de Crăciun și de Anul Nou.

La 29 decembrie, Dumitru Negel, mareșalul Palatului, telefonează Suveranului rugându-l să se întoarcă la București, deoarece premierul Petru Groza dorește urgent să fie primit în audiență. Motivul nu era precizat, se bănuia că ar putea fi vorba de proiectata

căsătorie a Regelui cu principesa Ana de Bourbon-Parma (potrivit normelor, guvernul urma să-și dea aprobarea pentru căsătorie).

În același timp (28–29 decembrie) conducerea P.C.R. adopta, în regim de urgență, un plan strict secret de măsuri politice și organizatorice (fără ca textul să precizeze de ce sunt luate măsurile respective)¹.

Pentru locuitorii țării, Republica Populară Română a început printr-un comunicat la radio, în ziua de 30 decembrie 1947, către orele 17³⁰–18⁰⁰. Un comunicat la care nimeni nu se aștepta; era în zilele dintre Crăciun și Anul Nou, când chiar și salariații se simțeau într-un fel de concediu.

Eram în vacanța de Crăciun (anul III, la Facultatea de Istorie din București), și ne pregăteam de dans la colega noastră Odette Pătrașcu. Casa ei – există și astăzi – (la întâlnirea dintre Bd. Lascăr Catargiu și Căderea Bastiliei) avea la hochparter un vestibul cu o sufragerie în continuare, un spațiu bun pentru dans. Discurile și gramofonul (pick-up) erau pregătite, de asemenea și bufetul, întrucât austeritatea și restricțiile crescânde ale regimului democrat-popular nu erau simțite așa cum vor fi în 1948 și în continuare.

Cineva a deschis radioul care anunța, repetat, că în curând va fi difuzat un comunicat important. Am rămas în așteptare și ne întrebam ce ar putea fi.

Către orele 17³⁰–18⁰⁰ este difuzat comunicatul cu abdicarea Regelui Mihai, textul actului și proclamația guvernului.

Crainicul citea din actul de abdicare: prefacerile „adânci” din ultimii ani „nu mai corespund astăzi condițiilor stabilite de pactul fundamental – Constituția țării – ele cerând o grabnică și fundamentală schimbare”.

„...Consider că instituția monarhică nu mai corespunde actualelor condițiuni ale vieții noastre de stat, ea reprezentând o piedică serioasă în calea dezvoltării României.”

„În consecință, pe deplin conștient de importanța actului ce fac în interesul poporului român, ABDIC, pentru mine și pentru urmașii mei la tron... Las poporului român libertatea de a-și alege noua formă de stat. Mihai R”².

Ascultam și nu ne venea să credem. Regele condamnă instituția monarhică?! Nu știam nimic de felul cum actul fusese semnat de Rege.

Apoi crainicul continuă cu Proclamația guvernului. Nu știam că fusese „aprobată”, fără nici un fel de discuții, cu nici o oră înainte³. Proclamația relua o parte din cuprinsul actului de abdicare. Apoi afirma:

¹ Textul în *România. Viața politică. Documente. 1947*, coordonator Ioan Scurtu, Arhivele Statului din România, București, 1994, pp. 288–289 (doc. nr. 64).

² Textul în ediția citată, pp. 289–290; Mircea Chirițoiu, *Lovitura de stat de la 30 decembrie 1947. Preliminarii militare, consecințe politice*, Prefața Florin Constantiniu, pp. 202–203 (nr. 44), Fundația Academia Civică, București, 1997.

³ Chirițoiu, *op. cit.*, pp. 203–205 (nr. 45).

„Astfel, poporul român a dobândit libertatea de a-și clădi o formă nouă de stat – Republica Populară.“

„...Monarhia constituia o piedică în calea dezvoltării țării noastre spre un regim de democrație populară, care să asigure tuturor celor ce muncesc bunăstarea materială și culturală, să asigure independența și suveranitatea Statului român.“

Vestea ne-a descumpănit de îndată pe toți.

N-a mai fost vorba de niciun dans.

Unul din studenți a ridicat paharul în cinstea Regelui și ne-am retras spre casă!

Sigur, în toamna lui 1947 se discuta și de posibilitatea abdicării Regelui. În Bulgaria și Iugoslavia monarhia fusese abolită, în Ungaria nu mai funcționa regența, numai România era încă o monarhie. Actul abdicării s-a produs atunci când lumea nu se aștepta defel.

„Mulți români se temeau că Mihai nu se va întoarce de la Londra...“ comentează o telegramă a Legației SUA din București, datată 1 ianuarie 1948, „când a revenit după o prelungită ședere, a fost o foarte mare bucurie și ușurare... Întoarcerea Majestății Sale a potolit zvonurile ce circulau atunci despre abdicare.“⁴

A doua zi, actul abdicării, multiplicat în mii de exemplare, era lipit pretutindeni, chiar și pe pereții caselor. Ziarele, la comandă, au început lauda fără limite a noii orânduiri.

Nimeni, afară de cercul restrâns al guvernanților, nu știa ce avusese cu adevărat loc.

Astăzi, documentele ne îngăduie să reconstituim atât actul abdicării propriu-zis în ziua de 30 decembrie orele 12–12³⁰ la Palatul Elisabeta, pe Șoseaua Kisselef, cât și unele desfășurări din după-amiaza aceleiași zile.⁵

Abdicarea a fost semnată sub amenințare directă. Garda Palatului fusese înlocuită cu militari din Divizia „Tudor Vladimirescu“; legăturile telefonice ale Palatului erau întrerupte; Regele a fost amenințat cu represalii împotriva a sute de studenți arestați, dacă nu abdică; actul de abdicare a fost redactat de guvern și nu putea fi schimbat în nici un fel.

Peste ani, Emil Bodnăraș a evocat măsurile luate atunci la 30 decembrie 1947⁶:

„Ei, conducerea partidului nostru, l-au delegat pe tovarășul Gheorghiu (Dej, nota D.C.G.) să rezolve acest moment, cu monarhia.“

„Înarmat era el cu partea teoretică, iar pentru partea practică i-am dat un pistol în mână, putea să-l bage în buzunar, i-am dat unul mai mititel să-l dea și lui Petru Groza, care îl însoțea în această misiune, deși formal, Groza era fațada cu care se intra în Palat; și restul măsurilor organizatorice, concretizate foarte precis, până la cele mai mici amănunte,

⁴ Telegrama din 1 ianuarie 1948 a Legației SUA din București către Secretarul de Stat la Washington D.C., National Archives Washington, 871.001/MIHAI/I-148

⁵ Chirițoiu, *op. cit.*, pp. 13–27.

⁶ La 31 decembrie 1961, vezi Constantin Moraru, Liviu Daniel Grigorescu, *Ce ziceau tovarășii din C.C. al P.M.R. la un pahar de vin, de revelion*, în „Cotidianul“, VIII, nr. 2046, din 11 mai 1998.